

Teknologiateollisuus ry:n lausunto fiskaalisia kassajärjestelmiä koskevasta verohallinnon esiselvityksestä

Ref. Diaarinumero A53/00 00 01/2018

Yleistä

Teknologiateollisuus kannattaa kaikkea harmaan talouden karsimista. Yritykset tarvitsevat yhteiskunnan infrastruktuuria; verojen oikeudenmukainen kerääminen ja verotulojen käyttö infrastruktuurin parantamiseen on positiivista.

Teknologiateollisuus pitää esiselvityksen peruseriaatteita kannatettavina ja elinkeinoelämänkin digitalisaatiotavoitteita edistävinä. Fiskaalisilla kassajärjestelmillä voidaan karsia harmaata taloutta, jonka kitkeminen on elinkeinoelämän kannalta tärkeää mm. kilpailuneutraliteetin varmistamiseksi.

Selvitys itsessään on tehty kiitettävän kattavasti sekä kansainväliset kokemukset että tekniset asiat huomioiden, mutta luonnollisesti pitkälti Verohallinnon näkökulmasta. On tärkeää, että lausuntokierroksen ja jatkotyöstön aikana Verohallinto kerää elinkeinoelämän näkemyksiä asiaan ja myös kommentteja teknisten ratkaisujen toimivuuteen käytännön tasolla. Yritysten kannalta yleisesti on olennaista, että yritykset pystyvät omassa toiminnassaan hyödyntämään kerättyä tietoa ja yritysten hallinnollinen taakka pienenee kustannustehokkaalla tavalla.

Vaikutukset toimialaan

Teknologiateollisuus ry koordinoi tällä hetkellä Reaaliaikatalouden ekosysteemit (RTECO) -hankekokonaisuutta, jonka tavoitteena on mm. eKuitin käyttöönoton edistäminen sekä yritysten viranomaisraportoinnin digitalisointi. RTECOssa on mukana laaja yritys- ja viranomaisosallistujajoukko.

Fiskaalisten kassajärjestelmien toteuttaminen Verohallinnon esittämällä tavalla tukee yritysten tavoitteita RTECO-kehitystyössä. Omasta puolestamme tuemme mielellämme Verohallinnon tulevaisuuteen suuntaavia digitaalisia ratkaisuja.

Suomella on tässä hieno mahdollisuus olla edelläkävijä moderneissa toimintatavoissa. Reaaliaikatalouden vaikutukset eivät rajoitu pelkästään parempiin ja tehokkaisiin tapoihin hoitaa talouden asioita, vaan myös mahdollisuuksiin tuottaa Suomessa (vientipalveluja) pohjautuen syntyviin suuriin datamassoihin. Komissiossa valmistellaan digitaalisen talouden verottamisen muutoksia. Tavoitteeksi on asetettu, että digitaalista taloutta koskeva veromalli olisi oikeudenmukainen, edistäisi kilpailukykyä ja toimivaa EU:n sisämarkkinaa. Sen pitäisi myös olla kestävä, tehokas, ennustettava ja edistää oikeusvarmuutta. On vaikea nähdä miten komission ehdottamat muista maista poikkeavat, uudet ja ennakoimattomat veromallit edistäisivät näitä. Verotuksen digitalisointi, automatisointi ja reaaliaikaistaminen edistäisivät komission asettamia tavoitteita selvästi paremmin.

Kuten Verohallinto selvityksessään esittää, digitalisaatio tulisi nähdä mahdollisuutena edistää verotuksen ennustettavuutta ja tehokkuutta. Verotuksen digitalisointi, automatisointi ja

reaaliaikaistaminen voisivat tuoda merkittäviä säästöjä sekä valtiolle että yrityksille. Näiden osalta olisi hyvin tärkeää saada uudistuksia aikaan vähintäänkin EU:n alueella. Mitä laajemmalla alueella verotusmenettelyä saataisiin uudistettua yhtenäisin teknisin ratkaisuin, sitä laajempi olisi hyöty Suomessakin ja suomalaisyrityksille. Myös OECD asettui väkiraportissaan¹ kannattamaan digitaalisten työkalujen käyttämistä verotuksen tehostamiseksi ja ennustettavuuden parantamiseksi.

eKuitin suorat säästövaikutukset ovat jollain tarkkuudella arvioitavissa (ks. alla), mutta pidemmällä tähtäimellä syntyvistä uusista palveluista saatavan hyödyn arviointi on vaikeaa. Samoin on vaikea arvioida hyötyä, joka yrityksille syntyy paremmista mahdollisuuksista talouden ohjaamiseen reaaliaikaisen tiedon pohjalta. Todennäköisesti nämä hyödyt ovat kuitenkin merkittävästi suuremmat kuin suorat säästövaikutukset ja ne kohdistuvat sekä myyviin että ostaviin organisaatioihin.

Kassajärjestelmien muutokset aiheuttavat yrityksille kustannuksia lyhyellä tähtäimellä. Sen vuoksi on tärkeää, että kassajärjestelmämuutoksessa otetaan huomioon myös RTECO-hankkeen toteutuksen edellyttämät muutostarpeet. Kassajärjestelmämuutosten tulisi tehokkaasti edistää rakenteellisten sähköisten kuittien ja laskujen käyttöönottoa, mikä edelleen mahdollistaa merkittävän tuottavuuden parantamisen. Siten sähköisten kuittien käyttöönotosta tulevat hyödyt lyhentäisivät kassajärjestelmämuutosten takaisinmaksuaikaa yritysten osalta. Käsiteltävän tietosisällön on myös oltava tarpeeksi suuri, jotta dataa voidaan hyödyntää kaikessa julkishallinnon edellyttämässä raportoinnissa, mikä edelleen helpottaa yritysten hallinnollista taakkaa ja laskee kustannuksia.

eKuitti

Kuittien nykytilanne

Kuitti on ainoa liiketapahtumien lähde, joka on edelleen täysin paperimuodossa tai muodossa, josta tietoja ei voida koneellisesti lukea talouden järjestelmiin. Tiedon syöttäminen järjestelmiin tehdään useimmissa tapauksissa manuaalisesti kuitilta tai sen kuvalta. Tämä työ maksaa suomalaisille yrityksille noin 0,8 – 1,0 miljardia euroa vuodessa ja on lisäarvoltaan lähes olematon.

Suomen pankin vuoden 2016 tilastojen mukaan Suomessa syntyi korttimaksukuitteja 1,74 mrd. kappaletta, joista yrityksille meneviä on noin 15-20%. Lisäksi erityisesti pk-yrityksissä käytetään myös käteistä erilaisiin matka- ja kuluhallinnan eriin ja näitäkin kuitteja tulee yrityksille. Kuittien lukumäärän ennustetaan Suomessa nousevan ja on oletettavaa, että pk-yritykset siirtyvät enenevässä määrin laskujen lähettämisestä reaaliaikaisten maksupyyntöjen lähettäjäksi, joista lopputuloksena on maksajalle kuitti.

---

¹ OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project: Tax Challenges Arising from Digitalisation – Interim Report 2018. Kappale 7.3: Digitalisation and tax compliance ja 7.4: Emerging frontiers for tax and digitalisation, s. 202-208.

eKuitin mahdollisuudet

eKuitit muodostavat merkittävän rakenteisen tietomassan, joka on digitalisaation kehityksen ehdoton edellytys. Tätä tietoa ei voi jättää käyttämättä, koska meiltä puuttuisi merkittävä osa hankintoja koskevasta informaatiosta.

Rakenteinen eKuitti mahdollistaa **tietojen syöttämisen automatisoinnin** yrityksen matka- ja kuluhallintajärjestelmiin sekä ostolaskujärjestelmiin. Samalla se poistaa suurimman osan edellä mainitusta vuosittaisesta lähes miljardin kustannuksesta.

eKuitti yhdessä verkkolaskujen rakenteisen aineiston kanssa mahdollistaa arvonlisäveron virtauttamisen Verohallintoon, joko edelleen voisi tuottaa **”alv-ehdotuksen”** yrityksille. Tämä poistaisi yrityksiltä alv-ilmoitusten tekemiseen ja alvien tilittämiseen liittyvän huomattavan työn.

eKuitti mahdollistaa myös yritysten eri tahoille ja viranomaisille tekemän **raportoinnin automatisoinnin**. Tällä hetkellä työ tehdään usein manuaalisesti keräämällä tarvittavat tiedot kuitin rivitiedoilta ja viemällä tiedot raportille tai johonkin järjestelmään. Rakenteinen eKuitti sisältää myös kuittirivitiedon, jolloin tähän aineistoon kohdistuva raportointi voidaan automatisoida. Viranomaisraportointi on huomattava rasite useilla toimialoilla.

Esimerkkejä eKuitista

Kuittitietoa on jo käytetty tutkimusaineistona suomalaisten ravintotottumuksista (HS, 21.6.2018 Suomalaisten ostoskorit laitetaan syyniin). Professori Mikael Fogelholm mainitsee mm. ” tietomääränä tämä on käsittämätön”, vaikka on kysymys vain S-ryhmän S-etukortin joidenkin asiakkaiden kuittitiedoista. Kun tietomassa suurenee, tulokset ravintotottumusten kansanterveydellisistä vaikutuksista tulevat kattavammiksi ja mahdollistavat vaikuttavia toimenpiteitä.

Rakenteinen eKuitti voi toimia myös monenlaisen muun tiedon keräyslähteenä tulevaisuudessa. Tällaisia voivat olla liikennepalveluiden tarvitsemat tiedot mm. paikkatieto, CO₂-tieto, kilometritiedot, aikatiedot. Liikennepalveluiden vapautuessa tämäkin alue tulee varmasti hyödyntämään kuittitietoa palveluissaan.

eKuitit mahdollistavat myös suuren joukon kuluttajapalveluja. Takuukuitit, tuotepalautuskuitit ja vakuutustapahtumakuitit ovat kuluttajan kannalta merkittäviä yksittäisen kuitin käyttökohteita. Kuluttajan hyödyt tulevat laajemmassa mittakaavassa erilaisten kuluttajille suunnattujen palvelujen kautta, joihin kuluttaja ”ohjaa kuitit” saadakseen palvelun kautta hänelle suunnattua tietoa tai hyödyntääkseen jotain muuta palvelukokonaisuutta. Tietoa voidaan liittää moneen muuhun saatavilla olevaan tietoon ja muodostaa uutta tietoa käytettäväksi eri tarkoituksiin.

Tekniset ratkaisut

Teknisenä peruslähtökohtana pidämme puskuroitua online-järjestelmää perusteltuna. On kuitenkin ensiarvoisen tärkeää laajentaa teknistä tarkastelua edellä esitettyjen yrityshyötyjen toteutumisen varmistamiseksi. Harmaan talouden torjunta ja kilpailuneutraliteetti toki ovat tärkeitä, mutta on huomioitava myös ratkaisun mahdollistama muu kehittäminen.

Tekniset ratkaisut on linjattava laajemman kokonaiskuvan mukaan. Mielestämme yksi haitallinen piirre ratkaisussa on maksunvälittäjien ja maksupäätteiden kytkeminen osaksi rakenteisen kuitin kuljettamista. Maksaminen on kuitenkin kehittymässä siihen suuntaan, että nykyiset maksujenvälittäjät eivät välttämättä ole osa toiminnallisuutta (esim. reaaliaikaiset tilien väliset maksut). Kuitin tulee aina ja kaikissa tapauksissa kulkea samaa reittiä ja maksutransaktion kulloinkin sille määriteltyä reittiä. Näiden kytkeminen toisiinsa aiheuttaa pidemmällä aikavälillä markkinana jäykistäviä ja pakottavia ratkaisuja. On muistettava myös, että maksujenvälitys ei ole ilmaista myyntiorganisaatioille.

Teknisiä ratkaisuja tulisi linjata nopeasti, jotta väliaikaisratkaisuilta ja mahdollisilta vääriltä investoinneilta välttyttäisiin. RTECO-hankkeen kannalta on olennaisinta, ettei RTECO-hanke viivästy tai pysähdy näitä teknisiä linjauksia odoteltaessa. Verohallinnon selvityksen mukaan fiskaalinen kassajärjestelmä on käytössä jo 22 OECD-maassa, joista 15 EU-maita. Näistä puolella on käytössä offline-malli ja lopuilla online-malli. Teknisiä ratkaisuja rakennettaessa tulee laajempuna tavoitteena olla, että samanlainen online-järjestelmä tulisi käyttöön kaikissa EU-maissa. Tämä parantaisi EU:n toimivuutta yhtenäisenä markkinana ja vähentäisi tehokkaasti yritysten kuluja.

Pidämme tärkeänä, että pienimpien ja/tai satunnaisesti toimivien tahojen osalta Verohallinto tarjoaa helpon ja maksuttoman palvelun hoitaa velvoitteet.

Lisätietoja:

Marja Hamilo
Asiantuntija, Digitalisaatio
Teknologiateollisuus ry

Maria Volanen
Veroasiantuntija
Teknologiateollisuus ry

Markku Örn
Hankejohtaja
RTECO-hanke

Kaikki sähköpostit muotoa etunimi.sukunimi@teknologiateollisuus.fi